

Núm. 432

Any IX

Barcelona 10 de Decembre de 1896

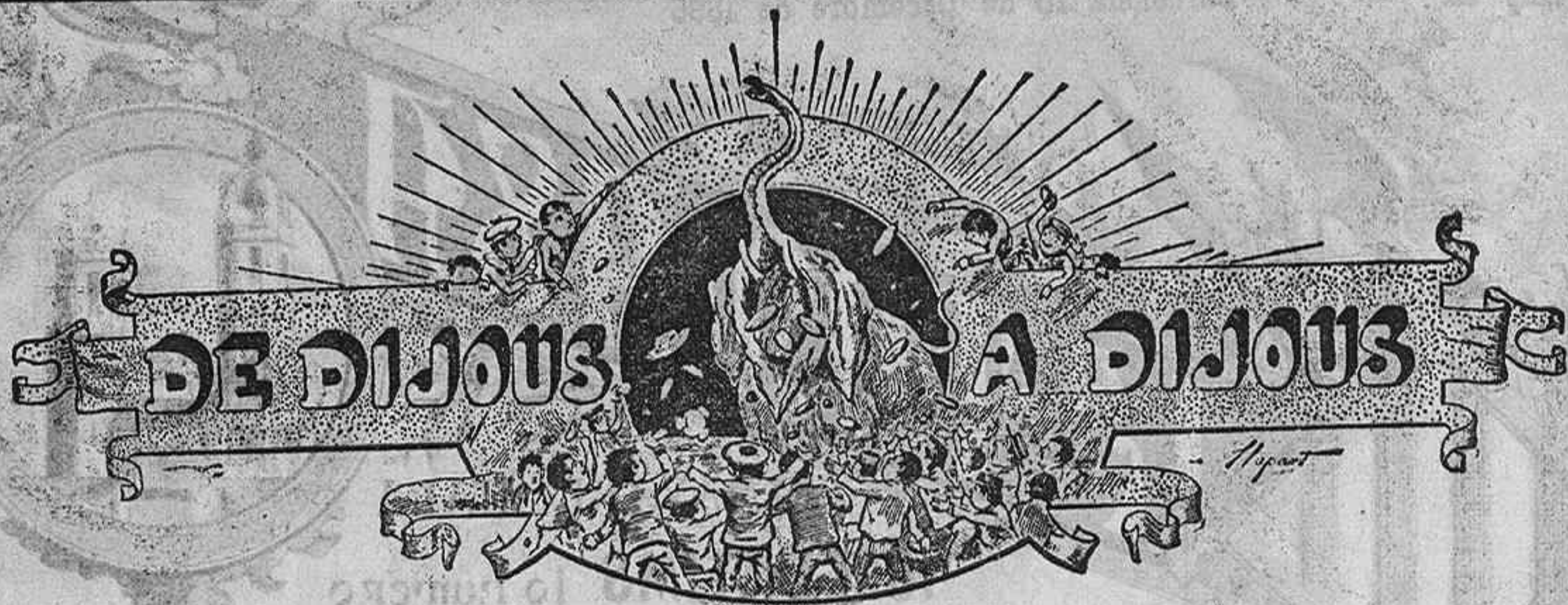
LA TORRELLA

SETMANARI CATALÀ
10 CENTIMS lo número

Ab una tal marinera,
jo m' embarco á la carrera
y poso proa á la mar...
Y un cop endins... ¡Ay piteral!
¡Quin modo de... navegar!

Còpia fot. de A. Esplugas.

Si 'o d' haver cuber ab excés y tan depressa l' emprèstit vá donar lloch á comentaris maliciosos per part dels filibusters de casa, atribuhint l' entusiasme de molts subscriptors á miras interessadas, tenint per garantia la renda d' Aduanas; lo del *Aguinaldo del soldat* no dona lloch á duptes ni á interpretacions malévolas, sino que l' adhesió unánimament espontánea de tots los espanyols á obsequiar per Nadal als defensors de la patria, proclama ben alt que 'ls sentiments dels fills d' Espanya son... lo que sempre han sigut: patriótichs antes que tot. Lo del *Aguinaldo* demostra evidentment que lo del Emprèstit s' haurá dut á felis terme de la mateixa manera, á no tenir garantías tan sóidas: qui ho posi en quarentena, ¿que tal deurá ser ell com á patriota?

Al crit de la patria en perill, nos recordém del immortal Clavé quan nos deya:—*La patria 'ns crida, ¿qué fem?*...—Y corrém á ajudarla, uns oferint sa sang; altres, sos diners; tots, lo cor, l' esperit... Avuy, ademés de fer tots los sacrificis imaginables en pró de la patria desgraciada, demostrém nostre agrahiment inmens envers als que, lluytant heróicament per la defensa d' ella, anteposan son deber á las afeccions més íntimas; arrostran gustosos tota mena de penalitats; donan la vida per l' honra...

Siga obsequiant directament al soldat, ó á sas familias, la idea del *Aguinaldo* va fer prosélits desseguida y ha fet que mereixessin alabansas en gran sos iniciadors; las diferencias de criteri pera durlo á la práctica no han sigut obstacle pera sa felis realisació, partint del principi que 'ls medis pera realisar-lo conduheixen al mateix fi.

Lo «Foment del Treball Nacional» es digne de tot elogi per l' empenyo que ha tingut en donar forma y desarrollo al *Aguinaldo*. Déu... y 'ls altres fassin de manera que l' any vinent no s' hagi de reparir.

*
*
*

La campanya *frasesca* que s' está fent contra 'l simpátich y digníssim ex-Capità General de Catalunya, blanco de las iras músticas dels reverents punts si ipins, me recórda un quènto que 'ns comptava l' avi á la vora del foch, quan jo era *xaval*. Lo quènto era aquet: «Una vegada era un rey, tan bó ab los séus vassalls, los hi donava tanta correija, varen arribar á pendres tantas llibertats que, ab una franquesa la més ridícula, fins jugavan á *set* ab lo soberá y li pujavan á caball. No sabia negarlos rés y 'ls ho comportava tot... ¡Entre poch y massa! En una paraula, 'ls vassalls 'l feyan jugar com volian; y encare que perdés sempre, mentres 'l fessin distreure, ¡l rey reyal! Los cortesans l' advertian que 's democratizava massa ab sos súbdits y que arribarian á trencarli 'l respecte... si no li trencavan antes alguna altra cosa; empró, ell ¡cal vinga jugar á *set* ab la gent del poble y á saltá y pará, sense ferse cárrech del seu cárrech, fins que un día fent 'l burro (no que ho sigués) ab altres de la plebe aná un per la banda del darrera y, al buscarli las pessigollas, s' adoná que havia afluxat massa en quèstió de llibertat... pero ja no hi era á temps. ¿Qué succehí? que un frare que no tenia rés de llech se tirá al demunt del rey qu' estava riu-que-riu per lo de las pessigollas, y en un *santiamèn* vá *pèlarlo*, fent veure als vassalls que 'l rey havia mort d' un tip de riure...»

Veyám si 'l General Blanco, á cousequència de las bromas (?) dels frares de Filipinas, después d' haverli buscat las pessigollas los que no poden veure frares ni Generals, farà la fi del rey del quènto; vayám si 'l farán morir (moralment) de un tip de riure; d' un tip de riure.... de fástich. Que vagi jugant...

*
*
*

L' altre vespre vá apareixe—en l' horitzó, tot plovent,—una resplandó espantosa;—lo cel semblava un *infern*—la gent que la claror veyá—per lo cel... lo cel-obert,—se creya qu' era l' *Aurora-boreal* y... ¡quin mareig!—*¡Senyal de guerra*—exclamava—la sogra, petant de dents.—*¡Senyal de pestel*—a Jona—cridava, picant de peus.—*¡Senyal de miseria*—deya—la vehina, ab ronch accent..—(Y cada replá d' escala—talment, semblava un safreig).—En aixó, se senten *pitós*—*¡Senyal de foch!*—diu la gent...—Y aquella *boreal Aurora*—que la superstició fés,—vá fondres, per' convertirse—en resplandor imponent—d' un violent incendi á Gracia—dels que no hi valen bombers..—*¡Un fenómeno de meno!*—*¡Una catástrofe més!*

PEPET DEL CARRIL.

¿Ab quina?

I

EN Peret, era un gomós qu' estimava á dos germanas y estava tan apurat que fins perdía la gana per no sabé ab quina d' ellas li convenia casarse. Passejant ab dos amichs, un dematí, per la Rambla, 'ls hi va explicar lo cas per veure si l' un ó l' altre li dava una solució que li retornés la calma. Un cop 'ls hagué enterat de las penas que passava 'ls tres van determiná qu' aquella mateixa tarde irian á casa d' ellas á fé un xiquet de *gatxara* y estudiá sobre 'l terrenu quina de las dos germanas convenia per esposa á n' en Peret Bonapasta.

II

Sortían 'ls tres companys satisfets d' aquella casa, quan dos quaris de nou, en punt, los rellojjes senyalavan. En Joan, un dels amichs, enamorat de la Clara y *xiflat* per la *Rosita* l' altre amich, ó siga 'n Jaume. En Peret 'ls consultá dantlos sols una mirada. —Es un cas ben apurat... si son las dos tan igualas, diu 'n Joan. L' altre contesta: —Y ademés semblan dos ángels, ab aquells cabells *daurats*, aquells ulls y aquella cara... 't confesso amich Peret que si al teu puesto 'm trobava no sabría lo que fer. —Jo sí, faria un viatje... aniria á corre mon, á veure la *bella Italia*... y 'l sé allí, ab bons aliments, ab tranquilhat y calma reflexionaría bé quina 'm convé per casarme. —Gracias, noy, del teu paré, demá, marxo cap Italia; y 'ls joves 's despediren després d' aquestas paraulas.

III

Aprofitant l' ocasió mentres 'n Peret viatja, la blanca má de la Rosa 'n Jaume n' ha demanada, pensant: quan *aquell* vindrá

li diré ab bonas paraulas que la que li convé més es la simpática Clara. En Joan, per altra part també ha aprofitat l' *anada*. Al cap de dos ó tres días ja era promés ab la Clara pensant: quan vindrá 'n Peret li diré que 's casi ab l' altra.

IV

—Hola, Peret, ja ets aquí...
—He arribat aquesta tarde.
—¿Y que tal aquell país; t' ha agradat la *bella Italia*?
—M' ha agradat de tal manera que ja hi tinch casa parada.
—Y has determinat *alló*...
—Mira, ara anava á parlarne.
—Que 't casas ab la *Rosita*?
—De segú qu' es ab la Clara?
—Ab la Clara no pot ser perque 'm té paraula dada.
—Y ab la *Rosita* tampoch perque un *servidó* s' hi casa.
—Bé, no renyiré n per xó, al contrari, us donch mil gracias pe 'l pes que m' heu tret de sobre demanant las dos germanas.

|| ||
Sembla qu' us causo estranyesa ab la meva confiança!
Es precis que sapiguen que durant 'l meu viatje vaig trobá una senvoreta qu' avuy, ja es de *Bonapasta*.

B. NANI.

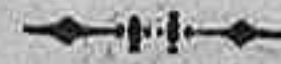
¡Que bé 's coneix!

VAIG veure á la Merceneta, fa cosa de una mesada; anava tota endressada, molt pentinada y molt neta. Veyentla tan encisera, que 's groxava ab presunción, fa tan goig... vareig dir jo; ¡encare deu ser soltera! (Y en efecte; encare ho era.)

Avuy, altre cop l' he vista; anava que feya pó, ab las mijjas al garró, estripada, bruta y trista. Y al véurela tan deixada y en tan deplorable estat, fa tant fástich... he exclamat, ¡de segur que ja es casada! (Y en efecte: es maridada.)

EMILI REIMBAU PLANAS.

CAPRITXO

AHIR, deyas que m' aymavas, avuy, me dius ¿qué es amor? No ho entench; ó m' enganyavas ó no compréus lo teu cor.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

SOBRE CASORIS

DEYA en Pau á la Joana:

—¡Nos hauríam de casar!—
Y la Joana, li deya:
—Casemnos: m' está bé, Pau ¿Cóm ho farém per casarnos? Es més fácil proposar que arribar á fer la cosa.
—Nos casará 'l capellá; los pares, per res s' hi oposan.
—Fora tontada molt gran; que no han de cóure los pares, un pá que no han de menjar; som to s dos los qu' hem de ferho.
—Y ben net; quin dupta hi ha. Jo puch arribar á estimarte per que l' amor, tú ja ho sabs, no ve tot á la vegada; ab lo temps se va pósañi y com més, més fort, me sembla.
—¡Casarse sense estimars! aixó si qu' es bojería; fora molt més acertat que avants de que en la Parroquia nos casés lo capellá, jo y tú, Pau, nos *descasessim*; al fi, avants de passa un any arribaría 'l mal viure, y allavoras, ab pló amarch lo disbarat p'orariam fet en un moment fatal, que las casas, camps, ni vinyas no esmenarian jamay.
—¿Sabs que parias bé, Joana?
—D' cta 'l cor, y parlo clá.
—¿Que farém, deixemho corre?
—Dexemho corre. ¡Adeu, Pau!
—Adeu, Joana, y mercés moltas pe 'l consell que m' has donat.

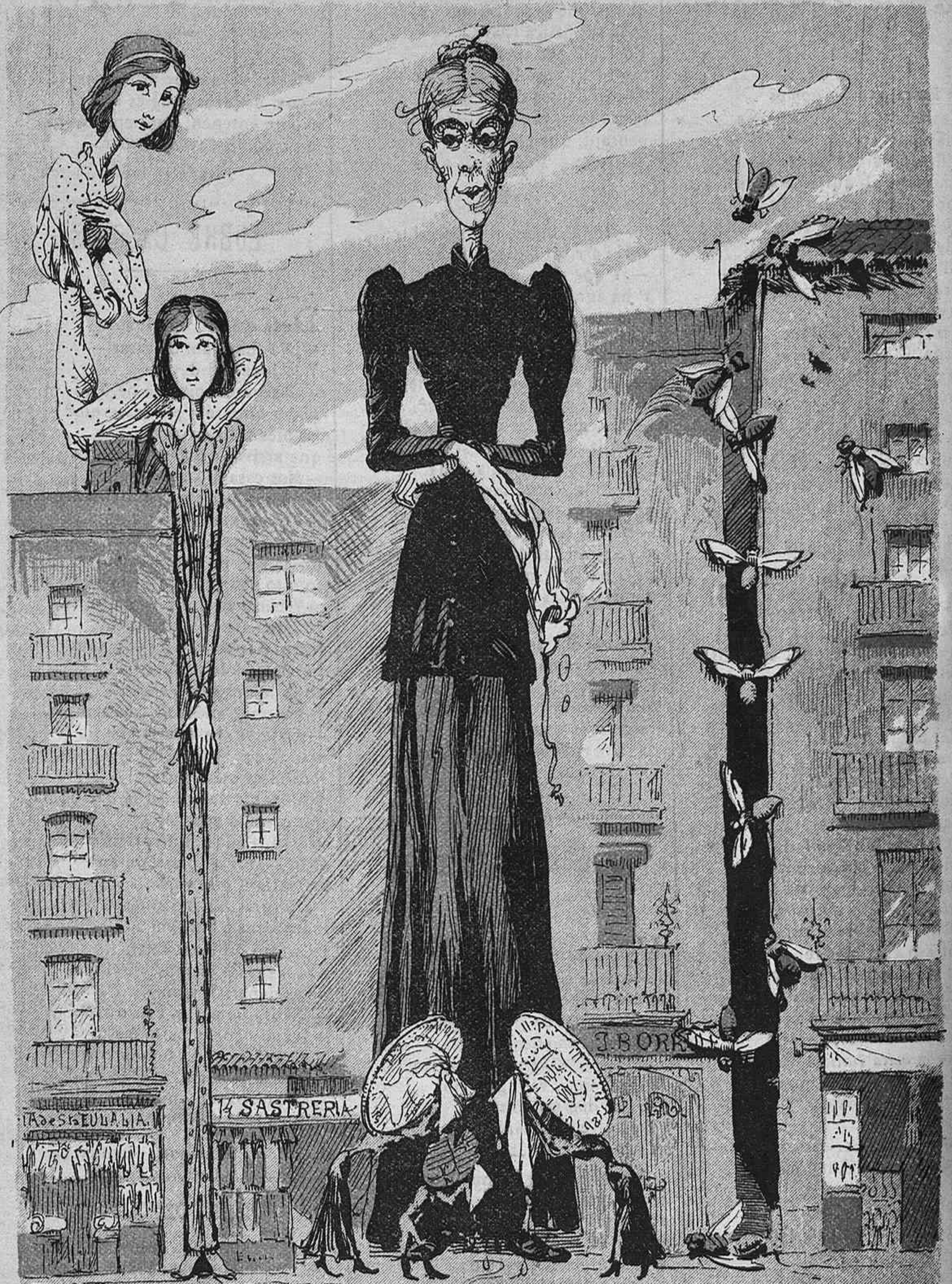
FREDERICH GIRONELLA.

MENUENCIA

Podrás ser bona minyona mes vas tota escabellada: tú sempre 'm dius qu' es que tens la pinta mitj despuntada, y á la que té *mala pinta* jo no la vull... ni *pintada*.

RAPEVI.

GARRERS "NOTABLES" DE BARCELONA

Xumetru

Lo de las Donzellas.

Lo de la Seca.

Lo de las Moscas.

LA TOMASA

LAS FUTURAS VÍCTIMAS

—Apa *tits*, aprofitetos
del panís y 'l segonet,
qu' allà á ciutat... ¡Per l' ayguera
ja passen 'l ganivet!

LO MILLOR ACTOR

Lafició per la escena, á n' en Perico Grataclatells, ja li vé de criatura.

Tot just tenia vuyt anys, que, junt ab altres *nanos* del vehinat, va fer lo debut en una sala y arcoba de casa los *autors* dels seus días. Ell, lo pare, que tenia certa trassota en versificar malament, era ademés *autor* de la comedia que va estrenarse aquell día, la qual se titulava: *Envenenamiento de un padre de familia ó consecuencias horrorosas de la falsificación del vino por un infame tabernero ó perjuicios perjudiciales de los inventos modernos en la vida doméstica*. Lo títul com pot notarse, no tenia res qu' envejar als del popular sayneter castellá don Ricardo de la Vega; basti dir, que 'ls vehins de memoria mes felís, van estar tres días ab las sevas nits, pera apéndrel, y que la dona d' ell, com si diguessim la part mes interessada després del *pare de la criatura*, á horas d' ara encare no s' ha pogut treure de la boca 'l títul de l' obra mestra del seu marit. Sempre diu que 'l tè á la punta de la llengua; pero si l' hi miran, á la llengua ningú li sab veure ni una paraula.

No relatarém las escenas grotescas que 's desarrollaren en aquella sala y arcoba lo dia dels esmentats estreno y debut, porque á mes de no tenir nosaltres la ploma prou ben tallada pera narrarlas com se deuria, no es aquet l' objecte que 'ns hem proposat al escriure aquest article

Unicament consignarém, per vía de curiositat, que las taulas eran un llit de posts y banchs, de principi de sigle, y ab honors de Plassa de Catalunya, y que feya 'l serviment de sostre ó bambalinas un monumental mirinyach, qu' havia usat en sa joven tut, la mamá d' en Perico. Y farem constar també, pera evitar perills semblants en lo successiu, que en la escena mes culminant de l' obra, posts y banchs y cómichs van besar las rajolas, produhint un terratremol de cent mil rediables y alguns desmayos de *menor quantia*.

Pero ¿qué significan aquets petits contratemps, quan serveixen pera descobrir un geni en incubació! Perque, la vritat siga dita; en Perico era un pollet dintre la clofolla encare, pero 'l seu papa que va quedar encantat ab lo seu piular prematur, va endevinar desseguida, qu' aquell pollet del seu cor, arriparia á fer cosas molt grossas, cosas inauditas, cosas estupendas.

¡Ah! y que bé s' ha demostrat mes endevant, que la passió no mermava 'l coneixement á n' al pare Grataclatells! Lo bon senyor ha sigut, y pot estarne orgullós, un profeta que ha vist molt enllá, á pesar de ser terriblement curt de vista y portar sabatillas de simolsa, ¡Grataclatells dixit... y en Grataclatells

va endevinarho! ¡Lo seu fill Perico ha fet cosas molt grossas!

Lo primer públich de cara y ulls, que va tenir lo gust de admirar en caràcter d' aficionat distingit á n' en Perico, fou lo de la Societat recreativa «El melón temprano», lo qual-lo públich, no 'l meló—va convences, veyent representar á n' al nostre artista *El puñal del godo*, de que en Perico podía fer cosas mes grossas encare de lo que suposava 'l senyor Grataclatells. ¡Figúrinse que en aquella sola nit, va trepitjar per tres vegadas un malehit ull de poll que martiritzava al *Ermitaño*, va fer caure dos bastidors y va esberlar d' un cop de destrál lo cap al pobre xicot que representava 'l *don Julián!*..

Quan terminada la representació, lo públich va obligar ab sos aplausos á que s' aixequés lo telò de boca, lo pare Grataclatells, emocionat fondament, va exclamar ab accent capás d' eternir las pedras: ¡Gracias, fill meu; estich satisfet d' haver-te portat en *las meas entranyas!*

Y quan lo president de la societat, li va manifestar luego, que no n' havia d' estar tan satisfet com acabava d' indicar, porque en Perico, anant de boig, havia obert lo cap á n' al *don Julián* de marras, va contestarli: «¡Vostés no 'l comprenen l' art! Los artistas de cor, quan han de plorar, arrencan llágrimas enteras y verdaderas... quan han de riure... no, quan han de riure, no arrencan res, no mes riuen. ¿Qué tè d' estrany, donchs, que 'l meu fill, que té un cor artístich de primera potencia, quan ha de donar un cop de destrál, fugint del convencionalisme teatral, odiós per cert, deixi 'l cap del traydor igual qu' una cindria després de tatxada?

—Es tan estrany com vulgui, porque no 's compta de cap actor qu' hagi portat tals exageracions á la escena.

—¡Qué m' ha de comptar vosté á mí! Jo vaig presenciar com en Valero, fent *La Carcajada*, va arrancar los barrots d' una reixa...

—Y bè, home, aquets barrots, devían ser quatre llistóns mal clavats... y 'l cap de *don Julián* era ben *auténtich*.

—Donchs, un' altra vegada que 's presenti á tret d' en Perico ab un cap de fusta clavat de qualsevol manera... porque també es ben trist que porque 'ls altres tingan la testa delicada, lo meu fill hagi de faltar á la veritat escénica.

Las rahóns del Sr. Grataclatells, no van deixar satisfet al president de la reunió familiar, y en Perico sigué eliminat del quadro dramàtic d' aquella companyia.

Pero com que 'l nostre jove no havia portat á cap encare totas aquellas cosas grossas qu' havia augurat lo seu pare, va ingresar en la Societat «El clavel enamorado» ahont entre otras barbaritats dignas de mencionarse, va cometre las següents:

Desempenyant, encare que no era actor d' *empenyo*, lo paper de *Tenorio*, en la obra de Zorrilla, va descarregar la seva pistola en los mateixos

nassos del *Comendador*, per quin motiu aquet pare burlat, va estar á punt de perdre 'l nas y la vista; y va foradar ab la espasa una orella del *Mejía*, sent causa de que 'l promés desbancat, anés a caure sobre la conxa del apuntador, gemegant de tal modo, que mes que persona, semblava una *res destinada por su dueño al matadero*.

Un altre dia representant lo *Juan Diego de Marsilla* de *Los amantes de Teruel*, sigueren tants los esforços que va fer pera deslligarse del arbre, quan l' estimat d' *Isabel*, diu: «*Lazos crueles, —¿cómo me resistís? — Ligan cordeles — al que hierros quebró!*» que va arrancar l' arbre que 'l subjectava, y arbre y ell anaren á parar á quatre metros de distancia, causant alguns desperfectes en la fècomia del apuntador, qui no tingué temps de salvarse dels excessos dramàtics d' en Perico.

Fins aquí, no pot negarse que las profecías del pare Grataclatells anavan realisantse; pero quan aquestas van quedar ben confirmadas, fou quan lo nostre héroe, després d' apoderarse de cinchcents duros de la caixa paternal, va fugir ab la dona del

mateix apuntador á qui havia desgraciat representant lo drama avants esmentat, la qual entre altres defectes de mes ó menos bulto, era bornia y garrella, y despedía un alé que no tenia cap punt de contacte ab los de rosas y violas que tot sovint cantan los poetas.

Lo pare Grataclatells, va rebre un cop tan tremendo ab fuga tan inesperada, que, gracias als cuydados de la seva senyora, no va deixarnos pera sempre.

Y no 's pensin que precisament deplori l' ausencia d' un fill estimat; lo que ell deplora es que desde que la escena catalana no compta ab lo concurs d' en Perico, porta una vida tristament anémica.

—Era 'l millor actor!—tot sovint esclama—¡Havia fet cosas molt grossas, pero si no s' hagués deixat enredar en los plechs d' unas faldillas, n' hauria fet de mes grossas encare!

Som de la mateixa opinió. Si 'n Perico no 'ns abandona, lo dia menos pensat cala foch á qualsevol escenari.

A. GUASCH TOMBAS.

Cantars

Mira si, per ma desgracia,
és constant mon sufriment,
que 'n fa patir lo no veuret'
y pateixo quan te veig.

Al mirarte, en ton front veig
de ta misteriosa vida:
l' ahir que 'm va horroritzar,
y l' avuy que m' horroriza.

JOAN BRUGUER CANER

Fulletas

I
He arribat á saber,
qu' en los sufriments d' amor,
serveix molts cops lo dolor,
per fer gosar lo plaher.

II
Ta mare ha mort de desgracia,
ton pare ha mort en la guerra,
y ton nuvi morirá
perque tú 'l maias á penas

JOAN OLIVA BRIDGMÁN.

¡AGUINALDOS!

Tothom que vulgui *pescarne* de grossos, no 's descuydi de visitar la litografia de RAMON ESTANY, Sant Ramón, 6, ahont per poch diners se troban cromos elegantíssims pera

FELICITACIONES DE NADAL

los quals tenen la propietat de fer que las personas felicitadas donguin ab gust un bon aguinaldo. Hi ha cromos pera dependents de Cafés, Perruqueras, Fondas, aixís com per las Corporacions de Serenos, Vigilants, Carters y tota classe de oficis é industrias, com Forners, Lampistas, Sabaters, Carboners, Escombriayres, Carreters, Cotxercs, Sastres, etc.

¡Nous y variats dibuixos! ¡Preus sens competencia!

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR:

Litografia Barcelonesa de RAMON ESTANY, Sant Ramón, núm. 6.

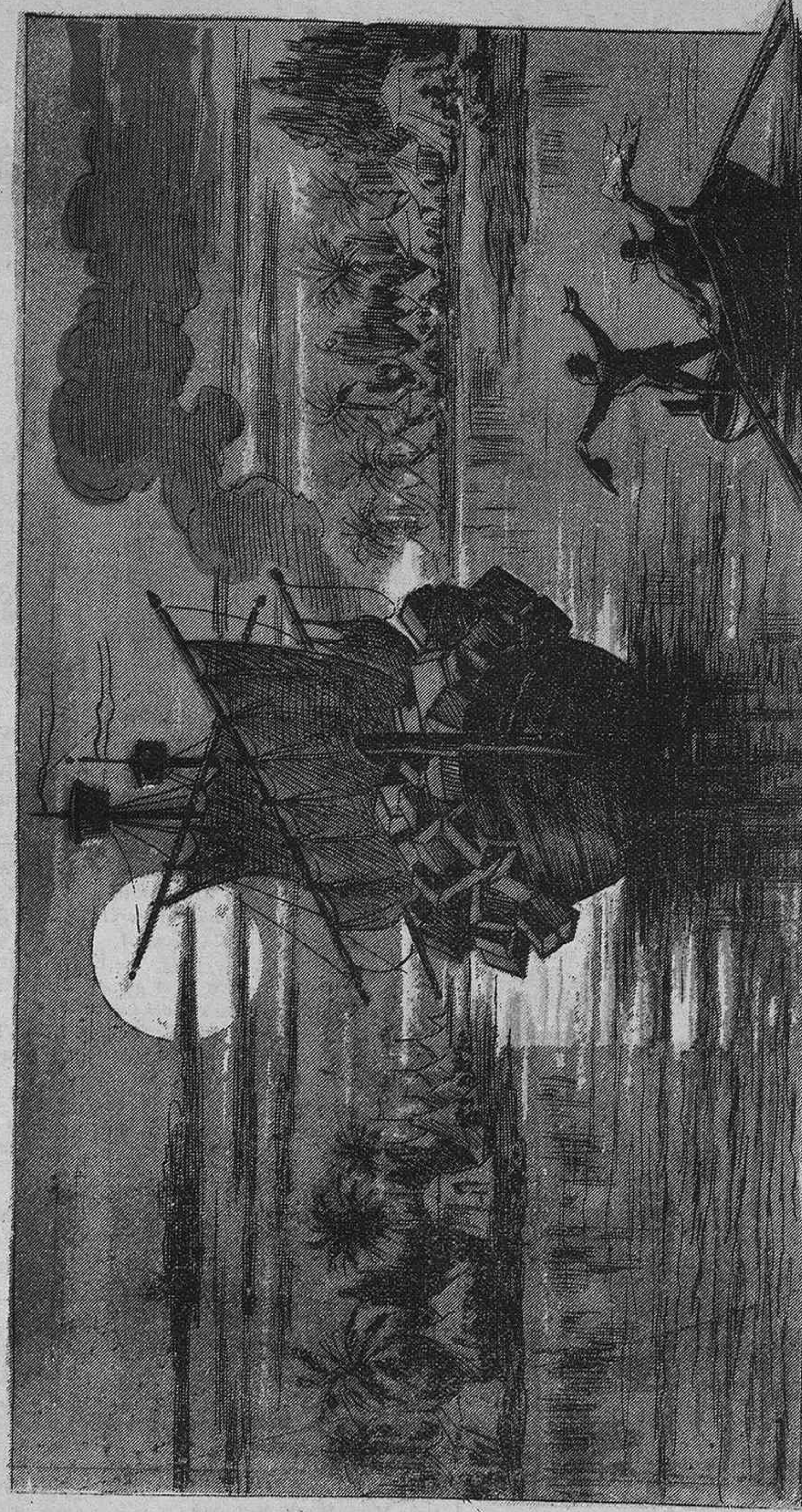
LA TOMASA

ALI - OLI D' AGUALIAT

Per J. LLOPART.

Neptuno (qu' es molt tuno) necessitava granotas y ne tenia fet un *pedido* de las de casta barcelonina. Han vingut plujas y humitats, y Neptuno ja 'ns pot dir: ¡¡Granota, ficat al cove!!

Enviar l' *Agualdo* pe 'ls defensors de la Patria podrà ser molt patriòtic, pero ja veurán com resultarà poch pràctic. Siga com vulga, La Tomasa aplau deix la bona intenció. ¡Deu vulga que ab l' Agualdo no se 'n atipin pel camí certs *tiburóns*!

Llopert

Lo secret d' en "Gayarre"

Lo sereno del meu barri
es una calamitat,
per lo molt aficionat
qu' ha sigut sempre al xibarri.

Gayarre li diu tothom
y ell s' envaneix del motiu
sens veure, que d' ell se 'n riu,
qui 'l bateja ab aqu' t mon.

Com honrat, no 'è cap tara,
pero, posat á cantá...
gasta una veu de marrá,
¡que no s' hi pot teni cara.

.....
Va caure en gracia al principi,
y la gent venia arreu,
á escoltar la dolça veu
del tenor del municipi.

Llavors qu' en mitj la quietut
de la nit, ell enjegava
lo seu cant... ¡Com hi gosava
la extasiada multitud!

Era la veu general
qu' aquell home feya... trueno,
perque era mes qu' un sereno...
¡un rossinyol ab fanal!

Mes ¡ahl! ¡quan cert es alló
de que «la dita may dura»
y que «la ca umnia impura
té a punt sempre son tib ó»

Sobre aquella veu *angélica* (?)
d' aquell disingit sereno,
va liensarhi son venelo
la enveja, sempre famélica.

Y alguns sers vils y mesquins,
van trobar qu' aquella veu...
¡Seria un casuch de Deu
pe 'is infeissos vehins!

Puig son natiu ió robust,
y sa molta intensitat
faían... ¡qu' aquell vehinat
may pogues dormir de gust!

Y en efecte, jo no sé
si fou per sas conviccions,
ó influnís per tals rahóns,
que 'is vehins del meu carré,

van unir-se ab molta barra,
y van dir: ¡un cop units!

—Gayarre... Ja es è n fregits
de la vostra veu, Gayarre —

Y posant son ditxo en planta
aquells vehins irriables...

¡s donan á tots 'ls diables
sempre que 'l sereno cant!

Y hasta algún, pert la xaveta
al escoltar sa cansó
y surtint fora l balcó...
¡li aboca la gibrelleta!

Y p' r fi, n' hi ha mo'ls també
que no pod n'tlo tragar,
lo dí: que va á cobrar
no li donan cap diné.

y li diuhen de passada:

—Vagi, germá, en nom de Deu
y torni, ab un' altra veu
un xiquet mes educada! —

No obstant, es un fet ben cert
que rahó 'n tenim de sobras ..
puig som molts que la nit ¡pobres!
la passém... ab l' ull ober!

Puig tot just un s' amodorra
y 's veu *Morfeo* á mitj pam,
ve 'n Gayarre, llensa un bram,
y en *Morfeo* apreta á correl

Y la nit passém migrantnos
y ab sos cants hem de fregirnos
puig quan probém d' adormirnos,
ve en Gayarre despertantnos...

Y s' explica sent aixís
l' odi que li té 'l vehinat;
odi que va acompanyat
de la escassés de panís.

Puig recull tan poca cosa
en Gayarre al meu carré ..
¡qu' hasta no sé com manté
una veu tan portentosa!

Precisament, l' altre día
me 'n parlava.

—¡Llamp de Deu!

—va dirme—A ¡uet carré seu
'm dona una... porqueria!

—¿Quant ne treyeu?

—Quatre rals.

Tres del quinze y un del sis

—Home... ¡si canteu aixís!

—Perque son uns animals!

—¡Gracias!

—No ho dich per vosé.

Ho dich pe 'is altres...

—¿Y aixó?

—No 'm tenen cap afició,
després que cantò tan bé'...

¡Pro 'm consola 'l recordar
que al mérit, se 'l paga aixís...

¡Jo no canto pe 'l panís...

¡Canto per amor al art!

—Company, no us dich lo contrari,
mes crech y estich en lo just
que sense cantá ab tant gust..

¡guanyariau mes salari!

Justament ara teniu

qu' ab las festas de Nadal

fariau un dineral

y no 'l faréu ..

—¿Qui l' hi diu?

¡Per Nadal jo faig dinés

y dinés molt llarchs!... ¿ho sab?

—Home; aixó no 'm cap al cap
y no m' ho explico...

—Donchs est!

—¿Lo restant del any?...

—¡Ni un xavo!

—¿Y per Nadal?...

—¡Un caudal!...

Jo li diré... Per Nadal

tinch un secret ..

—¡No m' ho acabo!...

—Si per Nadal fos tan ase,
que 'm presentés buyt de mans
estich cert que 'ls estadants
'm trauriau tots de casal.

Pro com que duch 'l secret,
ningú ho fa, lo nom vacila ..

y... ¡o's 'm donan *anguila*.

—¿Y quin secret es aquet?...

—¡La *décima*!

—Es ben estrany!...

—No ho es géns! .. Si no ho sabia,

¡Son de la *Litografia*

del trempat *Ramón Estany*!

Y ab *décimas* com aquestas,

(bonicas com vosé veu)

tots s' ovidan de ma veu

y tots 'm donan, per festas

¡Per xó me 'n rich del panís

de tot 'l resto del any,

mentres *décimas* aixís...

me venguin a ca 'l ESTANY,

SANT RAMON, NÚMERO SIS!...

M RIUSEC.

MEMORIOS

LICEO

Las representacions de la ópera *Mefistófele*, si bé han sigut bastant accidentadas, serviren un cop mes pera acreditar lo talent de la eminent artista Sra. Tetrizzini, que hi estigué *archi superior*, aixís com també lo reputat mestre Sr. Campanni que dirigi y concertá la ópera ab ver-

dadera maestria, vejentse obligat á repetir lo final del prólech.

En quant als Srs. Cardinali y Perelló, estigueren molt desiguals y á ells se deu la tempestat que regná durant las representacions, no obstant al primer se lo ovacioná en lo *racconto* del epílech.

Se prepara *Amleto*, en que ademés de pendrehi part lo celebrat baritono Sr. Blanchart, servirá pera debut de la triple Mme. Bloska Scompska.

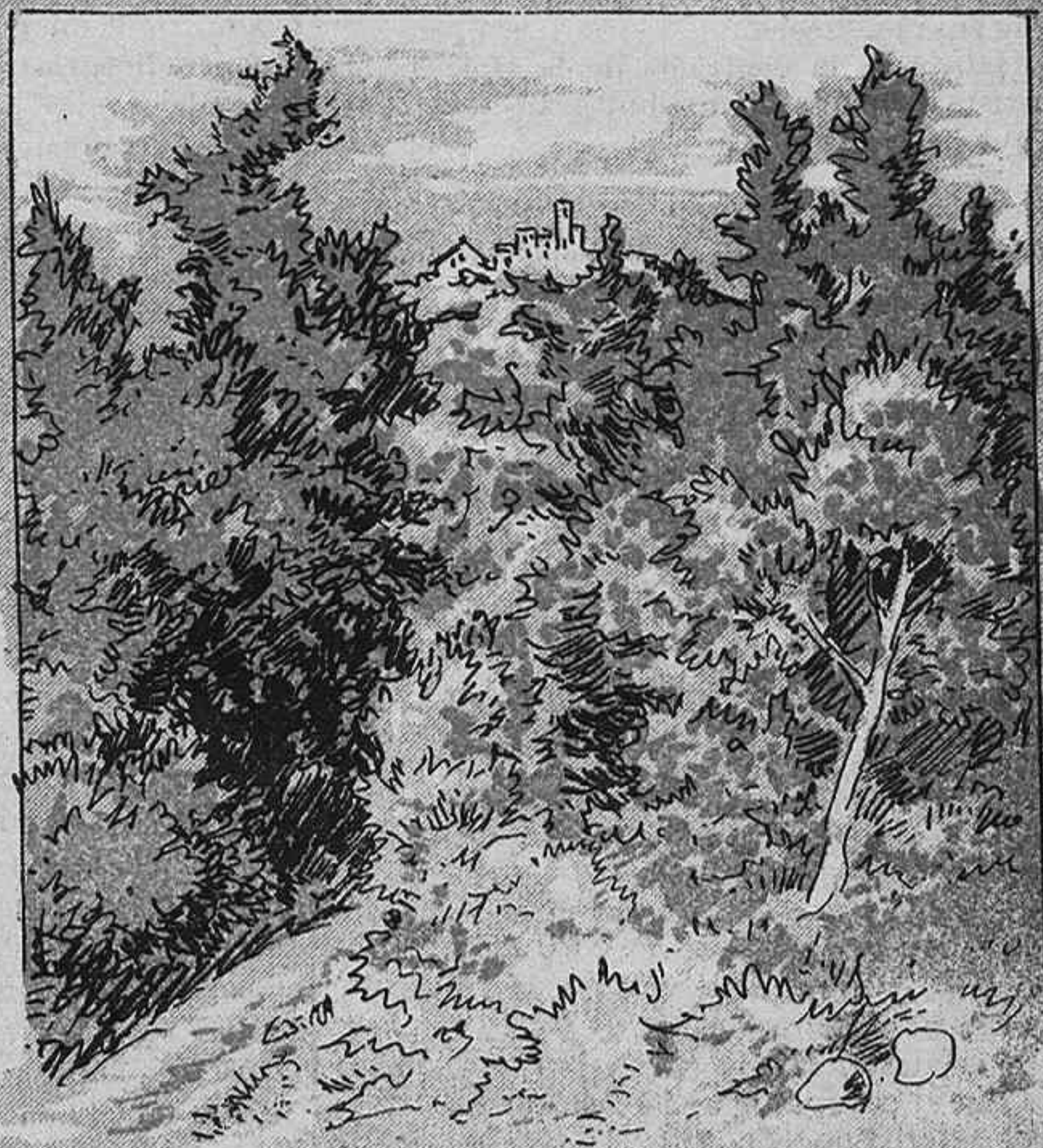
PESEBRES

Uns pares de familia (veritables) que's veuen obligats á *fincar* vulgas que no, á la seva numerosa *prole*.

— *Papa*, jo vull una casa.
— *Ay, papa*, també 'n vull jo.
— *Fills meus...* No 'm vinguéu ab *fincas* ¡que pagan contribució!

Lo pessebre d' un *Pare de Familia* (falsificat). Tot son *fullas*.

Fiduc-

NOVETATS

Molt ben rebuda ha sigut la companyia dramàtica del Sr. Tutau, havent representat fins avuy melodramas, gènere bastant predilecte de dit aplaudit actor.

Com la companyia en conjunt es molt discreta, creyem que farà una bonica campanya en la present temporada.

TIVOLI

S'ha reproduhit la aplaudida òpera del mestre Espí *Aurora*, que ha obtingut acertada execució, distingintse la Sra. Pérez de Isaura y los senyors Garcin y Delgado.

Pera dissapte se prepara la reproducció de la òpera *El recluta*, obra apenas coneguda, no obstant las condicions notables que posseheix.

CATALUNYA

Lo primer estreno que 'ns ha donat la companyia Pinedo, ha sigut lo saynete de Burgos y Jiménez, titulat: *Las mujeres* y á fé que la elecció no podia ser mes acertada, ja que dita obra es sumament notable per la descripció exacta en sos quadros de escenas arrencadas del natural.

Sense ser *Las mujeres* una obra de gran tios éxit, creyem que se sostindrà per bastant temps en lo cartell, puig com hem dit se fa recomenable sa lletra, aixís com també algun número de música, entre ells una preciosa polka y un inspirat *quinteto*.

La execució acertadíssima per tots sos intérpretes, sense haver de distingir particularment á ningú.

En preparació hi ha *Cuadros disolventes*, que es altre dels *granats* éxits en los teatros de Madrit.

GRAN-VIA

Satisfeta pot quedar la Empresa en sa nova temporada de la companyia cómic-lírica, aixís com també del favor del públich, puig que l'ha correspost en gran manera.

Agrahida per lo tant á dita distinció, sabem prepara *adicions* á la companyia á fi de que lo conjunt resulti tot lo homogèneo possible en la execució de las obras del *gènere-chico* que posa en escena.

De moment sabem ja la contracta de la tiple Isabel Hernández, artista de la qual hem rebut grans elogis per las qualitats que posseheix.

UN CÓMIC RETIRAT.

DESILUSIO

¿Ahont te 'n vas, prenda estimada,
 tan dejorn per 'quets camins (da,
 concirosa, ab greu recansa
 y ofegant fordos sospirs?
 ¿Ahont tus via tan deshora
 ab aqueix posat tan trist?
 ¿Creu que á 'mi 'm sembla impos-
 que un ángel puga sufrir! (sible
 Mes no somriguis, hermosa,
 per Deu no vulgas fingir,
 puig que es 'ás tristia 'm demostra.
 ton melancólich somris.
 Vamos, explicam, pubilla,
 la causa de ton sufrir.
 (Aquí 's posa la nineta
 á plorá tot d' improvis
 y ab veu pe 'l plor ofegada,
 me va contestar així:)
 —Es que 'l pare 'm fa aná á veure
 si trobo herba pe 'ls cunills,
 y aixó que fa un fret que pela...
 ¡Y tinch panallons als diis!

F. CARRERAS P.

Anunci que copio del *Diluvio* en tota sa integritat.

AVISO

Calendario de la virtud

instituido por Antonio Malla y Padrós para el año 1897
 Util á todos los padres, madres é hijos, que compren uno
 y á los que quieran venderlos se les dará á 6 pesetas el
 ciento. Puntos de venta: Calle Mayor del Clot 47 tienda
 y calle del Bogatell 54, tienda; y tendremos todos tan
 pan, tan vino y tanta vianda los unos como los otros, res-
 petándose los hombres y mujeres y todas las propiedades,
 servirá por ejemplo á todos los reyes de Europa, como
 nosotros lo hemos encontrado, catalanes, españoles todos»

Fins aquí l'anunci. Suposo que l'haurá redactat 'l mateix *instituidor* del Calendari de la Virtut, y si en efecte es aixís, prego á mos estimats lectors que no 's deixin perdre 'l tip de riure, que D. Antoni Malla, entre líneas promet als pares, mares y fills á qui ha de ser útil la seva obra.

Y sobre tot contribuirán á una bona obra, puig 'ls seus diners se 'n anirán tots sols cap á cal baster.

¿A qué preguntan?...

Donchs, á comprarli una *albarda* al autor, que sembla que la demana ab molta necessitat.

Sembla que 'ls assumptos de Cuba y de Filipinas marxan. De l'un puesto y del altre arriuan las noticias mes contradictorias, en termes qu' un no sab á quina carta quedarse.

De Cuba estem igual qu' estávam, si no estem pitjor. Moltes escaramussas, moltes dósis homeopáticas de morts y de ferits, pero cap ventatja real. Avuy diuhen si la insurrecció vá de capa cayguda y á l'endemá 'ls insurrectes tenen l'audacia d' atacar a Guanabacoa qu' está á las mateixas portas de l' Habana. Segons uns, en Maceo está sitiado per tots cantons y segons altres ja es á Nova-York fent pam y pipa á n' en Weyler.

En resum, qu' acostumats com estém á que todas las malas noticias 's confirmen y á que todas las boras 's desmentixin, es de créure que á l' Isla de Cuba... ¡li podém ben fer un nus á la qua.

¿Y respecte á Filipinas?... Lo de Filipinas qu' al principi era (segons 'ls patriotas) joch de pocas taulas, 's presenta avuy espantós, terrible, insurreccionat per complert un territori de 250 millons de hectareas (Cuba nón té mes que 14 millons) ab una població de prop de 6 millons d'habitants, mentres l' Antilla no 'n te mes que 1 milló, trescents mil. 'Ls insurrectes filipinos dominan casi tot 'l país y ni á Manila, ab las portas barradas; ni sota 'ls canons de las naus espanyolas, 's consideran 'ls peninsulars prou segurs.

Y 'ls homes qu' han portat aixó, y que després de portarho, no ho han sapigut aturar, aquestos continúan en lo *candelerero*, com lo portugués del quento: ¡Tiosos que tiosos!

¡Pobra Espanya!

Una casa de comers de Saragossa envia á un' altra de Vigo una carta certificada contenint un bitllet sencer de la Loteria de Nadal. La carta arriba al seu destíno, es oberta y troban que dels deu d'écims que constituheixen 'l bitllet, n' hi falta un ó siga una fracció... ¡y la carta era certificada!

De modo que si no arriba á serho desapareix tot'l bitllet. Ja estich sentint al *rata* de Correus.

—Lo ser empleat del ram
es treure la Loteria!...
¡Fins quan un es un xich llest
deixan posar á la rifa!

A la Coruña, ha mort una dona als cent deu anys d' edat.

¡Quina llástima que no s' hagi esperat quatre anys mes y hauria pogut dur á *ultra-tomba* las impressiós de tres sigles!

Pero ja ho veig; se n' ha anat d' aquest mon avergonyida de veure que may en tant dilatada vida, havia vist á Espanya tan aprop del espatech final.

¡Y no ha volgut esperar-lo per no patir d' esprit!

Don Carlos quan va fugirli la Elvireta, va expedir una real ordre (?) en forma de carta, declarantla morta.

Y ara resulta que 'l pare del raptor lo *pinta-monas* Folchi, també va escriure á la Primpcesa Manimo, donant per mort al seu fill.

¡De modo que fins aquí no mes 's tracta d' un parell de morts que s' han juntat per gosar de la vida!

Y á veure si d' aquí á poch cada un d' ells contesta al seus respectius pares lo següent:

—*Los muertos que vos matais
gozan de buena salud....
y es tant lo que s' hi repenjan
qu' hasta n' han fet de menuts!*

La qüestió dels estudiants de Madrit, que tants diners ha fet gastar en telegramas sense solta á la prempsa periódistica, es la qüestió de cad' any. Fins mo sembla mentida que 'ls periódichs se 'n ocupin, tractantse de una cosa tant vella y sapiguda.

Al últim tot se reduheix á quatre estudiants saragateros que mes amichs de las *campanas* que de la ciencia, y mes aficionats á las carambolas qu' als llibres, anticipan las vacaciones de Nadal ab l' objecte de divertir-se mes temps y... d' estudiar menos.

Y no obstant, s' ha de confessar qu' ells saben perfectament de que se las heuen...

Al últim, per lo qu' ha de servirlos la ciencia en aquest ditxós pais, obran molt santament.

En una nació ahont la ignorancia a'trevida, escala las millors posicions y 'ls sabis 's moren de fam, val més anticipar las vacaciones y tirar per burro.

Vol diu qu' en aixó, igual qu' en moltras altras cosas, lo mal exemple ja ve de dalt.

Las monjas adoratrius d' un convent del carrer de Muntaner, van denunciar l' altre dia á l' autoritat, que 'ls hi havian sigut robadas 34 gallinas.

La noticia fins aquí no té res de particular, porque tan propensas están á ser victimas d' un robo las monjetas del carrer de Muntaner com las *enclaustradas* del carrer de 'n Trenta.

Pero es que la *gacetilla* en qüestió, va posarme en roda, y d' allavors ensá estich rumiant de qui poden ser *adoratrius* las consabudas monjas.

Y per la *pinta* del suelto, hi deduhit que no mes pode ser *adoratrius...* de las 34 gallinas!

Que per' ser fetas ab un such que jo sé, son verdadera-ment dignas d' *adoració!*

¡Espanya es un pais d' ópera bufa!

Per si no sobraven prous datos que ho atestigüessin, lo qu' ha passat ab la gratificació als telegrafistas á causa de l' excés de treball del dia del empréstit, ho acabaria de demostrar.

Lo Govern per recompensar lo zel dels empleats de Télégrafos que la nit del 16 de Novembre no van aclucar l' ull, acordá concedir'os una gratificació. Pero com que la gratificació era insuficient per tots, á fi de que ningú pogués quedar mal content, determiná rifarla. Y ha volgut la sort que ni un dels telegrafistas que tant treballaren aquella nit, se 'n emportés la *moma*.

Se l' han emportada per enter 'ls que s' estavan á casa seva, roncant com uns benaventurats, mentres 'ls altres infelissos 's descrismavan cursant despatxos.

¡Decididament á n' aquesta nació nostra, no mes li falta un Suppé que la posi en solfas, porque lo qu' es de bromistas ne son molt. Es un fástich...

Desde 'l dia 4 de Mars de 1895, fins al 30 de Juny de 1895, 'ls gastos de la guerra de Cuba, sense comptar l' import del transport de tropas, han pujat á 333.808, 255 pessetas.

Y fins al moment actual, (transports inclousos) 's pot assegurar qu' hem llensat per la finestra en aras del orgull nacional, uns 600 millóns de pessetas.

600 millons de pessetas que colocats en negoci que dés lo 6 per cent, posarian pa á taula á quaranta mil families, que venen á ser doscentas mil bocas.

Y ara fasin 'l favor de dirme, si aquet dato no es prou eloqüent per desitjar que la guerra de Cuba s' acabi immediatament.

Y esperinse... que l' altre dato, 'l de la sanch llensada y de las vidas perdudas, encare seria mes eloqüent, si 's pogués saber ab exactitut.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 6 d' aquet mes)

Joan Rocaver: Anirá la cadena de punts.—Pere Salóm: Dos tarjeras.—Joseph Gorina: Está bé.—Joseph Pujadas: II.—Quimeta y Miria: H) insertaré tot, menos la 1^a y 2ª xaradas.—Pere Carreras: La mudansa.—Pepet Samoc: L' intríngulis.—R. Lade oba: Lo logogrito.—J. Salta: Aceptat.—Joan Vilargunté: Aniran tres «pallotas».—Joseph Grau y Llanes: Va bé.—K. Nar: H) publicarém casti tot.—Niru de Tarragona: Adm's.—Surisenti: II.—M. Palaos: M' agrada molt.—E-pino: Tot, menos «Extravagancia».—Lluís G. Salvador: Tot.—Un aprenent bouguer: La insertaré.

Tot lo d-més que se 'os ha e viat, no serveix.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

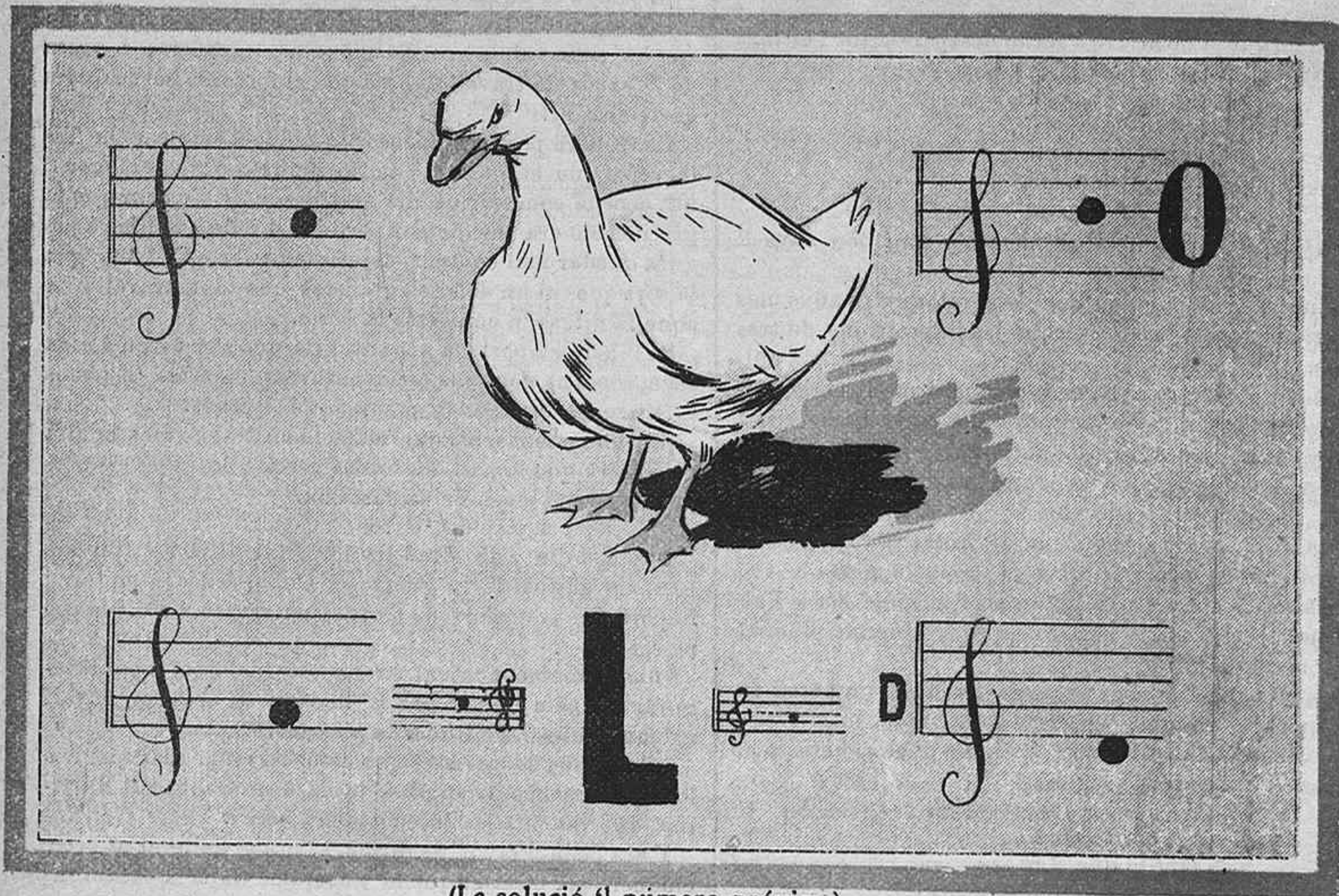
Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

GEROGLIFICH ILUSTRAT

(La solució 'l número pròxim.)

XARADA

Vocal es *prima*
consonant *dos*
y *dos tercera*
es fruyt *sabrós*.
A tota hora
preneh *tersa-dos*
y molt m' agrada
sentí una *Tot*.

R. MORRIÑA.

GEROGLIFICH COMPRIMIT

N O C

K. NAR.

GEROGLIFICH

X P
u u u u
I L
i i i i i i
T
I I

UN SABADELLENC FORA DEL MON.

TARJETA (1)

TALONARIS

PERA

apuntacions del sorteig de Nadal
Magníficament litografiats
é impresos á dugas tintas, ab l' ale
goria de la Fortuna.

Los de cent fullas á vuytanta céntims

- Y -

Los de cincuenta á cincuenta

VENTAS AL PER MAJOR Y MENOR

LITOGRAFÍA BARCELONESA

- DE -

RAMÓN ESTANY

Sis, Sant Ramón, sis.—BARCELONA

Ab la anterior tarjeta formar lo se-

1 Ja que eu la passada tarjeta no vaig po-
guer tenir lo gust de regalar los «Planys d' un
Pegatayre» á qui endevini aquesta tarjeta
li regalaré á més del citat monólech. lo drama
«Maria Rosa»

Tarrassa, Novembre 1896.

L' Autor

güent: 24 poblacions catalanas, 6 noms
d' home, 6 noms de dona, 8 carrers de
Barcelona, 1 joch, territori america,
1 animal, una cosa que per anar á
qualsevol puesto se necessita, una
planta, una vocal y quatre consonants.

PERE SALÓM.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 431

Xarada.—Ca—si—mi—ro.

Conversa.—Piano.

Tarjeta.—LA TOMASA, Sant Ramón, sis.

Problema.— 279+9=288

297-9=288

82×9=288

2592 : 9=288

8200

Estrella numérica.—Leandro.

Geroglifich.—Per dents grossas los
ases.

Lit. Barcelonesa de RAMÓN ESTANY
-6, Sant Ramón, 6= BARCELONA